

גמייבה. פ"י בקונטרס מודפלה וקשה דהא איסורא דרצנן הוא והיכי פשיט מינה בצבורות צפ' פסולי המוקדשין (דף נז:). אכרס און דהוי איסורא דאורייתא וכן הכא מפקע ליה ממנות היכי פשיט מינה ומפרש ר"ח נטייעה חרש בה חרישה יתירא דהוי דאורייתא^א

וגדיריה כפירוש הקונטרס ואף על פי שהוא דרצנן חשיב טפי מנתקוולה ומיימי ראייה מנטייעה ומיהו אכתי קשה הכא היכי פשיט דילמא עבד שאני מפקע ליה ממנות חמיר טפי מאיסורא דאורייתא כדאמרין בפרק כל פסולי המוקדשין (שם דף נז:). ואומר ר"ת דגבי שביעית אית לן להחמיר טפי מנשום מקום לפי שהיו מוזלנין בה כדאמרין בסוף הניקין (לקמן נד). שהיו חשודין על השביעית לכך מיימי שפיר מינה דלא קנסו צנו אחריו^ב וצטטר ע"ש צו רבית שקונסים אותו^ב ומשמע לעולם אפילו צנו כיון דקנסו וזה צו הלואה^ב צנושנים שהפקידו אלל אחד זה מנה וזה מאתים דלמך ר' יוסי הכל יהא מוגת עד שיצא אליהו (צ"ח דף טז.) התם קנסין לכו כי היכי דלודי ואם היה מחזיר לצנו לא היה מודה: **שנתקווצה.** פ"י ר"ח קולין התלושה בה וכן מפרש גירושלמי^א אלל מחוזרים הן אסורין מדאורייתא כדאמרין בפרק הבונה (שם דף קג.) התולש עולשין והמורד ורדין אס ליפות הקרקע כל שהול' אע"פ דפטך התם דארעא דמצריה הכא ליכא לאוקמי בהכי דשביעית לא מיפטך משום מלאכה שאינה זריכה לגופה: **פ"י רחוצה** (פ"י רחוצה) ואם תאמר היכי דמי אי חזיל מנפשיה איבד את זכותו כדאמר בשמעתין^א דעל כרחו אינו יכול להוליעו כדאמרין בשלהי כתובות (דף ק"י.) דאין הכל מוזילין^א ויש לומר דמיד כשמכרו קנסין ליה^א פן ישלנו לוקח דצברים לילך אחריו: מדי

גליון הש"ס

רש"י ד"ה קנייה רבו שני וכו' דהריהו (ס' ז"ל דלא הדר:

מוסף תוספות

א. והכי איתא בתוספתא דשביעית אצוהי נטייעה, כל שבניא חרשין ה' הוא חרש י' ו' הוא חרש ז'. מוס' הלא"ש. ונתוס' כטות לז: דהו נטייעה אלא מקיל לפי דהו מהיטובל. ב. [דף] האי הוה קנסין בשום דוכא הוה קנסין נמי שביעית. מוס' הלא"ש. ג. ולא מצו מלה להרשי כדבי מן שאין לו רשות ב. מוס' הלא"ש. וע"ש שהסביר בע"ז גם בהא דבי שהפקידו. ד. שנטל. מוס' כמות לז: ד"ה שמקוולה. ה. על [רף] משנה [דקאמן] אמן [מורין] כשנטלו קוציה, משמע דמקי לה בתלושין. מוס' כמות לז: ד"ה שמקוולה. ו. הוי אכא יפוי קרקע כשתולש קוצים וחורשה לוורעה. מוס' כמות לז: ד"ה שמקוולה. ז. ואם אינו רוצה לצאת אמתא יצא לחירות, ישתעבד רבו שני בו בא"י. מוס' הלא"ש. ח. ואמר ע"ה בגמ', לאיתוי מאן, לאיתוי כבד עברי שברח מחזיל לארץ דאמרין לו זיל ונתה, וכ"ש זה שהוא דר בארץ שאין מוציאין. רש"י. ויא כשיצא העבד ע"פ רבו שני לחזיל ובגן שרעת רבו היה לחזור, דכ"ג לא איבד את זכותו, הא מדאמרין בבבליה בנגי' כיצד מכרתיו לפלוני אנטוכי וכו' משמע דמיייר שלא יצא עדין העבד מא"י. מוס' הלא"ש. ט. שלא ישתעבד בו אפי' בא"י. דהייש. מוס' הלא"ש.

ואם סימלי לומר. גבי מכוון מלאכתו צמוד שיכול לעשות קודם המועד או להניחה מלהחיל בה עד לאחר המועד וכיון דלמנא להחמיל בה סמוך למועד שאם לא יגמרנה צמוד יהא דבר האבד והיה מותר לגומרנה ותנן התם (מ"ד דף ק"ג.) וכו' אס כוונו מלאכתו צמוד יאצדו ואיציעא לן כוון ומת מהו שיקנסו צנו אחריו ואם תנאל לומר בהיא מפשוט לן דקנסוהו ואע"ג דלא עבד איסורא כ"ש הא דעבד איסורא אלל אס תנאל לומר בהיא דלא קנסוהו אכתי הא מציעא לן דהתם הוא דלא עבד אצוה איסורא שהרי מת קודם המועד ולא צל לדי איסור: **למנויה.** לפדותו מנכסיו: והא איסי. צד צנו: שנתקוולה. ניטלו ממנו קוליס וצרקוין ליפותה ואין זו עבדת קרקע מן התורה לא קנסוהו ותוצע למואלא שביעית: נטייעה. מודפלה והולקש^א על זבל צעגלות ומשאות: נדיירה. על ידי דיר צמהה לזבלה עבדת קרקע היא וקונסין אותו: לא קנסו צנו אחריו. לשלם ואע"ג שהוא חייב לשלם כדתנן בהניקין (לקמן דף נז:) הנתמאל והמדמע והמנסך שוגג פטור ומוזד חייב: שאינו ניכר. הטומאה אינה ניכרת צפירות: לא שמה היוק. לחייב נכסיו מן התורה: הלואה לארץ. אפילו לישראל: לפלוני אנטוכי

משמע שולד צאנטוכיא ולא משמע שולד ודר צאנטוכיא ואיכא למימר לא לקחו על מנת להוליעו שם הלכך לא יאל לחירות ואפילו הוליעו יש לומר דעתו לחזור: צאנטוכיא. משמע שדירתו שם ועל מנת לן לקחו: לור. צא"י. הא. דקמני לפלוני אנטוכי לא יאל עד דלמך צאנטוכיא: דאיה ליה. להאי אנטוכי בית צא"י. והא דקמני לאנטוכי יאל לית ליה בית אלל אוספוא אית ליה: ודעסו לחור. לצבל: מהו. מי הויא הך איתמא כמוכרת עבד זה לחוצה לארץ צנישואין הללו דקיימא לן (כתובות דף נה:) צבל צנכסי אשמו לוקח הוי ואלא לחירות או לא: צעני למ"ד. (יבמות דף טו:)

רבו לחזור כאן שאין דעת רבו לחזור והתניא יוצא אחר רבו לסוריא יוצא סגי דלא נפיק והתנן "ואין הכל מוציאין אלא יצא העבד אחר רבו לסוריא ומכרו רבו שם אם דעת רבו לחזור כופין אותו ואם אין דעת הך ואיך דאיתמר^א המוכר שדהו בשנת היובל עצמה רב אמר מכורה ויוצאה ושמואל אמר "אינה מכורה כל עיקר בחדא הדרי זביני ובחדא לא הדרי זביני ולא ידענא הי מיינייהו אמר רב יוסף גיחוי אנן מדתני בבבליה המוכר עבדו לחו"ל יצא לחירות וצריך גט שחרור מרבו שני שמע מינה קנייה רבו שני ולא הדרי זביני וכי אמר שמואל איהא מכורה^א ומעות חוזרין ורב

דאי מיית או מגרש לה הדרי לה: לסוריא. ארס זוכה וכחוצה לארץ היא למכירת עבדים כדתניא צפ"ק (לעיל ט.) המוכר עבדו לסוריא כמוכר לחוצה לארץ: יאל לחירות. ואע"פ שיאל מתחלה לדעת ואי הוה ממי העבד לא הוה רבו מלי כיף ליה כדתנן הכל מעלין לארץ ישראל ואין הכל מוזילין בשני דייני גזירות (כתובות קי:). כאן שדעס רבו לחור. כשיאל על מנת כו' יאל וכיון דמכרו הוי כמוכר מארץ לחוצה לארץ: והסניא. צניחוח: יואל עבד אחר רבו לסוריא. משמע דין על העבד לאלת אחר רבו לסוריא. וסרין לא סגי דלא נפיק בתמייה והתנן ארץ: הכל מוזילין^א (לישנא אחרונה) גרסינן יאל עבד כו' עבד שיאל אחר רבו לסוריא ומכרו רבו שם ומקמי הך תרמא הוה גרסינן הכי יואל עבד אחר רבו לסוריא מכרו רבו שם כו' ולא שצקיה לאסוקי לכולה ממתנתא עד דפרכיה: אס דעס רבו לחור. אס כשיאל על מנת לחזור יאל: כופין אוסו. להוליעו לחירות: סרס. צניי צברים הללו שמעתי שפסק דין: חדא הא. מכירת עבד לחוצה לארץ: ויואלא. לצעלים מיד זה הפסיד מעותיו: אינה מכורה כל עיקר. מקל וחומר ומה מכורה כבר יואלא עכשיו שאינה מכורה אינו דין שלא תמכר. וקאמר רב ענן בשני צברים הללו שמעתי ממנו מה תאל על המעות: צחדא אמר דהדרי זביני. וחזרות המעות ללוקח: וצחדא לא הדרי. אלל איבד הלוקח מעותיו: ולא ידענא הי מיינייהו. וא"ת אי לשמואל צמוכר שדהו לא הדרי זביני ואיזד מעותיו צמאי פליג עליה דרב דהא לרב נמי לא הדרה דקאמר מכורה ואלא פליגי דלילו לרב המכר מכר ואס קנו עמה נכסים שאין להן אחריות נקנין עמה צמכירה זו צלל משיכה וחזר בהן ומעות ולשמואל אינו מכר והמעות מתנה יניהו ואין נכסים שאין להן אחריות נקנין עמה צמכירה זו צלל משיכה ויכולין לחזור בהן ומעות המטלטלין חוזרין ומעות הקרקע מתנה דאלס יודע שאין מכר שדה צשנת היובל וגמר ונתן מעות לשם מתנה: מדקסני צברייהא. לעיל צרישא דשמעתין: קנייה רבו שני. ואיזד מעותיו דאי הדרי זביני ורבו ראשון קנייה למה ליה לשני לשחררו היה לנו לכוף את הראשון שאיסורו עליו אלמא לא הדרי זביני. וכיון דשמע רב ענן צחדא מיייהו אמר שמואל "דהדרי זביני דאי גבי שדה אמר שמואל דהדרי ולא הפסיד הלוקח: ורב

ואע"ג דלוקח לא שקל זוי, או נמי כגון שמכר עמה מטלטלין והחזיק לוקח בקרקעות ולא משך המטלטלין, דקיימא לן (קדושין טו.) נכסים שאין להם אחריות נקנין עס נכסים שיש להם אחריות צכספ צשטר ובחזקה ואין צריך משיכה. לרב דלמך מכורה ויואלא, שדה הדלא ומטלטלין מיקני, לשמואל דלמך אינה מכורה ומעות מתנה לא מיקני מטלטלי, דחוקה דקרקע לא הוה חזקה (ש"כ דף טו.) קנייה רבו שני ודלא הדרי זביני. והלוקח פספסד וכיון דבהיא חזקן דלא הדרי זביני, ודאי כי אמר שמואל צהא אינה מכורה ומעות חוזרין (ש"ס).

א) מ"ק ג. ג. שביעית פ"ד משנה ג. ב) ופי' פס"י עירובין ג. ה. א) מ"ק יג. כפרות לז: ג.) [לקמן נג. ושם נמקן. ב) [תוספתא ע"ז פ"ד. א) ויבמות פו: א.) [תבואות ק"י: ג.) ערבין ג. ט.) גמ"ל: האילך. א) רש"י מ"ז ועין מ"ד. יא) [צ"ק: ג.) ופי' לעיל צמשה ד' מג: א.) מ) לול דברי הגרש"ק ימא צלא הגהה כלומר חדל מיייהו שאמר שמואל דהדרי זביני גבי שדה אמרה. (מזור צב)

מוסף רש"י

ואם תימצי לומר כוון מלאכתו צמוד. במדע. הא דאמרין במו"ק (יב:) המכין מלאכתו צמשה, דומיה כרוו לצל ואומר צמוד צאנרנה שהרי דבר האבוד הוא והמירו חכמה צמשה, חזבל ולא יצירה האיל ולקח תבויין, ומציעא לן התם אס מת קודם המועד מהו לקנס צנו אחריו ולא יצירה צמועד, ואם תמצי לומר התם הוא דלא קנסין לצנו צחייב לא צנו אצוה איסורא, דהא מת קודם המועד (בבביות דז.) שדה שנתקווצה. שנטל קוליה מונס שהו מלושין ומספורין צה. תוצע למואלא שביעית. לילכ נתיקס מדי, דהא לא עבד צשביעית עבדה חזובה (ש"ס.) נטייעה. מודפלה ע"י צעגלות ומשאות על זבל (ש"ס.) או נדיירה. על ידי דיר צממות שמעמידן ומספירין אותה חדל או חרשיש כן לזבל (ש"ס.) לא תוצע למואלא שביעית. דקנסין לעבד עבדה חזובה צשביעית (ש"ס.) כל הני מדעגן יניהו ואע"פ קנסו דלא מוצע למואלא שביעית (מ"ק ג.) קנטין. מקורת מחזבותי מנהג צממותו (ש"כ דף טו.) צממות טרהורו בו' לא קנסו בנו אחריו. לשלם אע"ג דלדידה קנסו כדאמר צפ' קצענה צבות מיקין (בבביות ג.) היוק שאינו ניכר. דהא צניעה הוה (מ"ק ג.) שהרי טרהורו מנתות לפניו ואין היוק ניכר בהן. לא שמייה חזיק. לחיוביה אפילו לדידה מלדארייהא (בבביות ג.) מכורה ויוצאה. ציבל חס הלוקח איבד מעותיו (ש"כ דף טו.) בהדא הדרי זביני. מחלה מהן קרמי שמעית מיייה דמר שמואל שמקס צטל והמעות חזרין או מהן דהמוכר שדהו צשנת היובל עמה או מהן דהמוכר עבדו לעילא מחלה לארץ (ש"ס.) בהדא לא הדרי זביני. אלל הלוקח מפסיד מעותיו, ולא ידענא צהי מיייהו המקס צטל ופי קשיא פשטיא דמקך דהמוכר שדהו צשנת היובל קאמר שמואל דהמעות צטל והמעות חזרין, דאי מעות צבדין מאי איכא צין רב לשמואל, איכא צניעה חי שמיט לוקח וקצן אילנות שהיו צה, לרב דלמך מכורה היא, שדה הדרי צניעה ואילנות דקן קן, לשמואל דלמך אינה מכורה ומעות מתנה, הדרי אילנות,

ואע"ג דלוקח לא שקל זוי, או נמי כגון שמכר עמה מטלטלין והחזיק לוקח בקרקעות ולא משך המטלטלין, דקיימא לן (קדושין טו.) נכסים שאין להם אחריות נקנין עס נכסים שיש להם אחריות צכספ צשטר ובחזקה ואין צריך משיכה. לרב דלמך מכורה ויואלא, שדה הדלא ומטלטלין מיקני, לשמואל דלמך אינה מכורה ומעות מתנה לא מיקני מטלטלי, דחוקה דקרקע לא הוה חזקה (ש"כ דף טו.) קנייה רבו שני ודלא הדרי זביני. והלוקח פספסד וכיון דבהיא חזקן דלא הדרי זביני, ודאי כי אמר שמואל צהא אינה מכורה ומעות חוזרין (ש"ס).

אם תימצי לומר כוון מלאכתו צמוד שיכול לעשות קודם המועד או להניחה מלהחיל בה עד לאחר המועד וכיון דלמנא להחמיל בה סמוך למועד שאם לא יגמרנה צמוד יהא דבר האבד והיה מותר לגומרנה ותנן התם (מ"ד דף ק"ג.) וכו' אס כוונו מלאכתו צמוד יאצדו ואיציעא לן כוון ומת מהו שיקנסו צנו אחריו ואם תנאל לומר בהיא מפשוט לן דקנסוהו ואע"ג דלא עבד איסורא כ"ש הא דעבד איסורא אלל אס תנאל לומר בהיא דלא קנסוהו אכתי הא מציעא לן דהתם הוא דלא עבד אצוה איסורא שהרי מת קודם המועד ולא צל לדי איסור: למנויה. לפדותו מנכסיו: והא איסי. צד צנו: שנתקוולה. ניטלו ממנו קוליס וצרקוין ליפותה ואין זו עבדת קרקע מן התורה לא קנסוהו ותוצע למואלא שביעית: נטייעה. מודפלה והולקש^א על זבל צעגלות ומשאות: נדיירה. על ידי דיר צמהה לזבלה עבדת קרקע היא וקונסין אותו: לא קנסו צנו אחריו. לשלם ואע"ג שהוא חייב לשלם כדתנן בהניקין (לקמן דף נז:) הנתמאל והמדמע והמנסך שוגג פטור ומוזד חייב: שאינו ניכר. הטומאה אינה ניכרת צפירות: לא שמה היוק. לחייב נכסיו מן התורה: הלואה לארץ. אפילו לישראל: לפלוני אנטוכי משמע שולד צאנטוכיא ולא משמע שולד ודר צאנטוכיא ואיכא למימר לא לקחו על מנת להוליעו שם הלכך לא יאל לחירות ואפילו הוליעו יש לומר דעתו לחזור: צאנטוכיא. משמע שדירתו שם ועל מנת לן לקחו: לור. צא"י. הא. דקמני לפלוני אנטוכי לא יאל עד דלמך צאנטוכיא: דאיה ליה. להאי אנטוכי בית צא"י. והא דקמני לאנטוכי יאל לית ליה בית אלל אוספוא אית ליה: ודעסו לחור. לצבל: מהו. מי הויא הך איתמא כמוכרת עבד זה לחוצה לארץ צנישואין הללו דקיימא לן (כתובות דף נה:) צבל צנכסי אשמו לוקח הוי ואלא לחירות או לא: צעני למ"ד. (יבמות דף טו:)

אם תימצי לומר כוון מלאכתו צמוד שיכול לעשות קודם המועד או להניחה מלהחיל בה עד לאחר המועד וכיון דלמנא להחמיל בה סמוך למועד שאם לא יגמרנה צמוד יהא דבר האבד והיה מותר לגומרנה ותנן התם (מ"ד דף ק"ג.) וכו' אס כוונו מלאכתו צמוד יאצדו ואיציעא לן כוון ומת מהו שיקנסו צנו אחריו ואם תנאל לומר בהיא מפשוט לן דקנסוהו ואע"ג דלא עבד איסורא כ"ש הא דעבד איסורא אלל אס תנאל לומר בהיא דלא קנסוהו אכתי הא מציעא לן דהתם הוא דלא עבד אצוה איסורא שהרי מת קודם המועד ולא צל לדי איסור: למנויה. לפדותו מנכסיו: והא איסי. צד צנו: שנתקוולה. ניטלו ממנו קוליס וצרקוין ליפותה ואין זו עבדת קרקע מן התורה לא קנסוהו ותוצע למואלא שביעית: נטייעה. מודפלה והולקש^א על זבל צעגלות ומשאות: נדיירה. על ידי דיר צמהה לזבלה עבדת קרקע היא וקונסין אותו: לא קנסו צנו אחריו. לשלם ואע"ג שהוא חייב לשלם כדתנן בהניקין (לקמן דף נז:) הנתמאל והמדמע והמנסך שוגג פטור ומוזד חייב: שאינו ניכר. הטומאה אינה ניכרת צפירות: לא שמה היוק. לחייב נכסיו מן התורה: הלואה לארץ. אפילו לישראל: לפלוני אנטוכי משמע שולד צאנטוכיא ולא משמע שולד ודר צאנטוכיא ואיכא למימר לא לקחו על מנת להוליעו שם הלכך לא יאל לחירות ואפילו הוליעו יש לומר דעתו לחזור: צאנטוכיא. משמע שדירתו שם ועל מנת לן לקחו: לור. צא"י. הא. דקמני לפלוני אנטוכי לא יאל עד דלמך צאנטוכיא: דאיה ליה. להאי אנטוכי בית צא"י. והא דקמני לאנטוכי יאל לית ליה בית אלל אוספוא אית ליה: ודעסו לחור. לצבל: מהו. מי הויא הך איתמא כמוכרת עבד זה לחוצה לארץ צנישואין הללו דקיימא לן (כתובות דף נה:) צבל צנכסי אשמו לוקח הוי ואלא לחירות או לא: צעני למ"ד. (יבמות דף טו:)